

Szczegółowe warunki i sposób oceniańia wewnątrzszkolnego

Przedmiot - biologia

Nauczyciel – Edyta Śliwakowska

I. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Szczegółowe znajdują się w załączniku.

Ogólne wymagania edukacyjne z biologii na poszczególne oceny szkolne

Uczeń otrzyma ocenę celującą, jeżeli:

- opanuje w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
- opanuje wiadomości i umiejętności ponadprogramowe,
- posługuje się bogatym słownictwem biologicznym,
- aktywnie uczestniczy w lekcji, uzyskuje maksymalne wyniki z prac pisemnych i odpowiedzi ustnych, odpowiada na dodatkowe pytania,
- potrafi wykorzystywać uzyskaną wiedzę na lekcjach innych przedmiotów oraz poza szkołą,
- trafnie analizuje i interpretuje oraz samodzielnie opracowuje i przedstawia informacje oraz dane pochodzące z różnych źródeł,
- trafnie analizuje zjawiska i procesy biologiczne,
- potrafi zaprojektować doświadczenie biologiczne i zinterpretować jego wyniki,
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy, trafnie dobierając liczne przykłady.

Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, jeżeli:

- opanuje w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
- poprawnie posługuje się słownictwem biologicznym,
- wykazuje szczególne zainteresowanie naukami biologicznymi,
- aktywnie uczestniczy w lekcji, z prac pisemnych uzyskuje co najmniej 90% punktów, udziela pełnych odpowiedzi na pytania podczas odpowiedzi ustnych,
- trafnie analizuje i interpretuje informacje i dane pochodzące z różnych źródeł,
- potrafi zinterpretować zjawiska biologiczne,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach.

Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, jeżeli:

- opanuje bardziej złożone wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, które będą użyteczne w szkole i poza szkołą,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania oraz posługuje się poprawną terminologią biologiczną,
- aktywnie uczestniczy w lekcji, z prac pisemnych uzyskuje 89–75% punktów,
- korzysta z wielu różnych źródeł informacji,
- poprawnie opisuje zjawiska biologiczne, wyciąga właściwe wnioski oraz trafnie dobiera przykłady,

- potrafi stosować zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych problemów, w przypadkach trudniejszych rozwiązuje problemy z pomocą nauczyciela.

Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, jeżeli:

- opanuje najważniejsze, przystępne i niezbyt złożone wiadomości i umiejętności programowe, które będą użyteczne w szkole i poza szkołą,
- udziela odpowiedzi na proste pytania, posługując się zrozumiałym językiem i podstawową terminologią biologiczną,
- wykazuje zadowalającą aktywność na lekcji, z prac pisemnych uzyskuje 74–51% punktów,
- korzysta samodzielnie lub z pomocą nauczyciela z różnych źródeł informacji,
- zazwyczaj poprawnie opisuje zjawiska biologiczne, podaje nieliczne przykłady,
- rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności.

Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, jeżeli:

- opanuje wiadomości i umiejętności programowe w stopniu umożliwiającym kontynuowanie dalszego kształcenia,
- udziela odpowiedzi na pytania o niskim stopniu trudności, posługując się zrozumiałym językiem i elementarną terminologią biologiczną,
- wykazuje minimalną aktywność na lekcji, z prac pisemnych uzyskuje 50–40% punktów,
- korzysta pod kierunkiem nauczyciela z podstawowych źródeł informacji.

Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli:

- nie opanował w stopniu umożliwiającym dalsze kształcenie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej,
- nie przyswaja wiedzy oraz jest niesystematyczny w wykonywaniu prac domowych,
- nie posługuje się elementarnymi pojęciami biologicznymi oraz nie próbuje rozwiązać zadań o minimalnym stopniu trudności,
- nie wykonuje instrukcji i nie podejmuje współpracy z nauczycielem,
- wykazuje bierną postawę na lekcji, z prac pisemnych otrzymuje poniżej 30% punktów.

II. Sposób oceniania uczniów

Ocenianie ucznia na lekcjach biologii polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości ucznia oraz formułowania oceny śródrocznej i rocznej z tego przedmiotu.

1. Ocenianie ucznia na lekcjach biologii ma na celu:

- a) wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowości ucznia
- b) pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju
- c) motywowanie ucznia do dalszej pracy
- d) dostarczanie rodziców (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, brakach i specjalnych uzdolnieniach ucznia
- e) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i potrzebach w tym zakresie

2. Na lekcjach biologii ucznia ocenia się za:

- a) wiedzę – biorąc pod uwagę jej zakres, rozumienie, stopień opanowania, sposób wyrażania
- b) umiejętności
- c) pracę na lekcji

3. Zasady oceniania na lekcjach biologii:

- a) nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania biologii oraz sposobach sprawdzania osiągnięć uczniów
- b) ocenianie ma charakter ciągły
- c) obowiązuje następująca skala ocen bieżących, śródrocznej i rocznej:

- stopień celujący	- 6
- stopień bardzo dobry	- 5
- stopień dobry	- 4
- stopień dostateczny	- 3
- stopień dopuszczający	- 2

- stopień niedostateczny - 1

- d) ocena stopnia opanowania umiejętności uwzględnia aktywność ucznia w ramach realizowanych projektów i zadań
- e) oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów), a informacje o osiągnięciach ucznia nie są ujawniane osobom nieuprawnionym
- f) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne nauczyciel są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego tj. do 31 sierpnia, są one do wglądu przez ucznia i jego rodziców podczas konsultacji lub godzin dostępności nauczyciela
- g) oceny bieżące są wpisywane do dziennika lekcyjnego
- h) oceny wpisywane do e-dziennika opatrzone są komentarzem, czego dotyczy ocena, np. sprawdzian, odpowiedź ustna
- i) ocena z diagnoz jest wpisywana do e-dziennika ale nie ma wpływu na ocenę śródroczną i roczną. Jest tylko informacją o poziomie opanowania wiadomości i umiejętności
- j) sprawdzenie pisemnych prac kontrolnych odbywa się w terminie dwóch tygodni od daty pisania prac
- k) nie każda odpowiedź ucznia ustna i pisemna musi być oceniana natomiast może być opatrzona komentarzem
- l) nauczyciel ustalając ocenę bieżącą uzasadnia ją ustnie lub pisemnie:
  - ustnie – w przypadku odpowiedzi ustnej ucznia, kartkówki lub wykonania czynności praktycznej (pokazy, doświadczenia, eksperymenty);
  - pisemnie – w przypadku sprawdzianów, prac klasowych;
- m) ustalając ocenę nauczyciel uwzględnia zdolności ucznia i do niego dostosowuje wymagania, a nie do średniego poziomu klasy
- n) w przypadku ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe, na podstawie pisemnej opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno – pedagogicznej lub innej poradni specjalistycznej nauczyciel biologii jest zobowiązany wprowadzić dostosowania umożliwiające uczniowi opanowanie treści nauczania z biologii oraz stosować w pracy z uczniem zalecenia

- o) ocena śródroczna i roczna powstaje z ocen bieżących w każdej z wymienionych dziedzin aktywności
- p) ocena roczna wystawiana ustalana jest na podstawie ocen bieżących uzyskanych od 2 września do daty czerwcowej ustalenia przewidywanej oceny rocznej z pominięciem klasyfikacji śródrocznej
- q) ocena wyrażana jest w skali stopniowej opisanej w pkt c) jednak w zależności od stosowanej kontroli i są wpisywane do dziennika lekcyjnego różnymi kolorami:
  - ocena w kolorze czerwonym** – z prac klasowych, sprawdzianów, laureatom i finalistom konkursów przedmiotowych, za pracę w projekcie edukacyjnym
  - ocena w kolorze zielonym** – za kartkówki, odpowiedzi ustne, technikę mikroskopowania, za prowadzenie doświadczeń i eksperymentów
  - ocena w kolorze niebieskim**, – za prace domowe, aktywność na lekcji, udział w konkursach, referaty, zaangażowanie w pracę zespołową, wykonanie prac dodatkowych (albumy, plakaty, prezentacje), analizę materiałów źródłowych czyli rysunków, schematów wykresów, wykonanie rysunku schematycznego
- r) uczeń ma prawo wnieść o dodatkowe sprawdzenie jego wiedzy i umiejętności z zakresu biologii zgodnie z warunkami i trybem ich uzyskania
- s) przed klasyfikacją nauczyciel przypomina uczniom szczegółowe zasady ustalania oceny z biologii oraz warunków ich poprawiania
- t) przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców o przewidywanej dla niego rocznej ocenie klasyfikacyjnej z biologii:
  - w terminie 1 miesiąca w przypadku niedostatecznej oceny klasyfikacyjnej (wpisem do e-dziennika lub zawiadomienie listem poleconym)
  - w terminie 14 dni w przypadku pozostałych ocen
- u) uczeń może dokonać poprawy oceny częściowej lub przewidywanej oceny rocznej nie później niż na tydzień przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej

- v) w przypadku ustalenia przez nauczyciela niedostatecznej oceny rocznej może ona być zmieniona tylko w wyniku zaliczenia egzaminu poprawkowego, o możliwości poprawy tej oceny uczniowie i rodzice zostają poinformowani
- w) uczeń może nie być klasyfikowany z biologii, jeżeli brak jest podstawy do ustalenia oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach biologii przekraczającej połowę czasu na zajęcia w szkolnym planie nauczania biologii
- x) uczeń i jego rodzice mogą ubiegać się o ustalenie wyższej od przewidywanej oceny klasyfikacyjnej z biologii występując z wnioskiem o przeprowadzenie sprawdzianu wiadomości i umiejętności

FORMY, CZĘSTOTLIWOŚĆ I NARZĘDZIA SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ I POSTĘPÓW W NAUCE

Kontrola osiągnięć i postępów uczniów jest istotnym elementem procesu dydaktycznego i umożliwia nauczycielowi planowanie procesu dydaktycznego i jego kształtowanie oraz wartościowanie osiągnięć uczniów.

Planowanie dalszych etapów procesu dydaktycznego wymaga analizy osiągnięć ucznia w trakcie nauczania i po realizacji poszczególnych działów nauczania.

Na lekcjach biologii dokonuje się:

- a) kontroli bieżącej
- b) kontroli śródrocznej
- c) kontroli rocznej

Kontrola bieżąca dokonywana jest w trakcie przyswajania przez ucznia nowych treści kształcenia i dostarcza informacji z efektywności procesu nauczania – uczenia się. Ze względu na to, że w kontroli bieżącej istotna jest szybkość pozyskiwania informacji o osiągnięciach uczniów, na lekcjach biologii stosuje się ustne metody sprawdzania wiadomości i umiejętności.

Kontrola końcowa (sumująca, zbierająca) jest przeprowadzana po realizacji poszczególnych działów nauczania.

1. Zasady ogólne oceniania:

- 1) w trakcie jednych zajęć edukacyjnych z biologii uczeń nie jest oceniany więcej niż dwa razy (np. odpowiedź ustna, pisemna praca domowa)
- 2) z jednej formy sprawdzania uczeń uzyskuje tylko jedną ocenę
- 3) pisemne sprawdziany wiadomości obejmujące większą partię materiału, nauczyciel zapowiada z tygodniowym wyprzedzeniem i termin pisania sprawdzianu zapisuje w e-dzienniku
- 4) prace pisemne nauczyciel sprawdza i omawia w terminie dwóch tygodni
- 5) nauczyciel ocenia również aktywność ucznia na lekcji oraz wysiłek wkładany przez ucznia stopniem szkolnym
- 6) za szczególne osiągnięcia np. zakwalifikowanie się do wojewódzkiego etapu konkursu przedmiotowego z biologii, uczeń może otrzymać celującą ocenę śródroczną lub roczną

2. W procesie nauczania – uczenia się biologii są stosowane następujące kryteria i metody kontroli osiągnięć ucznia:

2.1. Kryteria ustalania oceny:

- a) zakres i jakość wiadomości

- b) rozumienie omawianych treści
- c) posługiwanie się nabytymi umiejętnościami

2.2. Metody kontroli osiągnięć:

- a) obserwacja pracy ucznia
- b) kontrola wypowiedzi ustnych
- c) kontrola w formie pisemnej
  - krótka odpowiedź w formie pisemnej
  - sprawdzian osiągnięć
- d) prawidłowe posługiwanie się pomocami dydaktycznymi
- e) samodzielne planowanie i przeprowadzanie obserwacji, doświadczeń i eksperymentów
- f) kontrola prac domowych

3. Formy sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów:

- 1) **wypowiedzi ustne** – z materiału trzech ostatnich jednostek tematycznych, wypowiedź ustna nie może być zbyt długa i może być połączona z wykonywaniem innych czynności:
  - analizą materiałów źródłowych (rysunków, schematów, wykresów, fotografii, diagramu, tekstu)
  - obserwacją naturalnych okazów
  - wykonywaniem schematycznych rysunków

Wypowiedź ustna jest oceniana według następujących norm:

ocena celująca – bezbłędna, wykraczająca poza materiał programowy

ocena bardzo dobra – bezbłędna, samodzielna

ocena dobra – bezbłędna, samodzielna, niepełna

ocena dostateczna – z błędami, samodzielna, niepełna

ocena dopuszczająca – z błędami, z pomocą nauczyciela, niepełna

ocena niedostateczna – nie udziela odpowiedzi pomimo pomocy nauczyciela

- 2) **wypowiedzi pisemne:**
  - **krótkie sprawdziany (kartkówki)** - obejmują materiał programowy ostatniej lub 3 ostatnich lekcji, na których ćwiczona była ta sama umiejętność

- **sprawdziany** – obejmują materiał programowy kilku jednostek tematycznych, termin sprawdzianów jest uzgadniany z uczniami i wpisany do e-dziennika, trwają 30 minut

- 3) **prace klasowe** – są obowiązkowe, jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może jej napisać z całą klasą, to powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od momentu napisania tej pracy przez klasę; poprawa prac klasowych jest dobrowolna,
  - 4) **korzystanie z dostępnych źródeł informacji, posługiwanie się książką** (podręczniki, atlasy, albumy, tablice dydaktyczne, przewodniki, słowniki, klucze)
  - 5) **aktywność na lekcji**
  - 6) **technika mikroskopowania**
  - 7) **zaangażowanie – systematyczne przygotowywanie się do zajęć, odrabianie prac domowych, prowadzenie zeszytu przedmiotowego, prace dodatkowe (albumy, referaty)**
  - 8) **zaangażowanie i praca podczas realizacji projektu edukacyjnego**
4. **Narzędzia sprawdzania oceniania osiągnięć uczniów**
- a) wypowiedzi ustne
  - b) zadania kontroli umiejętności praktycznych
  - c) krótka odpowiedź pisemna z zadaniami dłuższej i krótszej odpowiedzi
  - d) test

Normy ilościowe na poszczególne oceny:

100% - ocena celująca

99% - 90% - bardzo dobry

89% - 75% - dobry

74% - 50% - dostateczny

49% - 30% - dopuszczający

29% -0% - niedostateczny

III. **Warunki i tryb uzyskania wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych.**

- 1) Uczeń i jego rodzice mogą ubiegać się o ustalenie wyższej od przewidywanej oceny klasyfikacyjnej z przyrody.
- 2) Uczeń lub jego rodzice składają na ręce nauczyciela przedmiotu pisemną, umotywowaną prośbę o umożliwienie zmiany oceny na wyższą o jeden stopień w terminie 3 dni od dnia uzyskania informacji o prognozowanej ocenie.
- 4) Nauczyciel przedmiotu w ciągu jednego dnia sprawdza, czy uczeń spełnia warunki umożliwiające mu przystąpienie do sprawdzianu wiadomości.
- 5) Dyrektor w porozumieniu z rodzicami ustala termin egzaminu dla ucznia i ustala skład komisji przeprowadzającej egzamin.
- 7) Nauczyciel ustala zakres materiału, formę oraz termin poprawy oceny (nie później niż 4 dni przed radą klasyfikacyjną). W przypadku odmowy podwyższenia oceny uzasadnia swoją decyzję.
- 8) Ocena może być podwyższona jedynie o jeden stopień.
- 8) Sprawdzian wiadomości i umiejętności przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej.
- 9) Z przeprowadzonego egzaminu sporządza się protokół, do którego dołącza się prace pisemne ucznia.